

**POWIATOWY PROGRAM
ROZWOJU
PIECZY ZASTĘPCZEJ
DLA POWIATU SŁUBICKIEGO
NA LATA 2021 – 2023**

POWIAT SŁUBICKI

Spis treści

Wstęp	3
1. Podstawy prawne programu	4
2. Charakterystyka pieczy zastępczej w powiecie słubickim.....	5
2.1 Diagnoza rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie słubickim w latach 2018 – 2020	5
2.1.1 Pomoc finansowa dla rodzin zastępczych oraz wydatki związane z funkcjonowaniem rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie słubickim	9
2.2 Diagnoza instytucjonalnej pieczy zastępczej w powiecie słubickim w latach 2018 – 2020	12
2.2.1 Pomoc finansowa dla dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej powiatu słubickiego.	15
3. Cele oraz zadania wynikające z Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Słubickim.	17
4. Limit rodzin zastępczych na lata 2021-2023.....	21
5. Realizatorzy programu.....	22
6. Beneficjenci programu	22
7. Źródła finansowania programu	23
8. Monitorowanie i ewaluacja programu	23
9. Zakończenie	23
Spis tabel.....	24
Spis wykresów	24
Spis rysunków	24

Wstęp

Rodzina bezwzględnie jest najlepszym miejscem do prawidłowego rozwoju, opieki oraz wychowania dziecka na każdym etapie jego rozwoju. Zaspokaja najważniejsze potrzeby każdego człowieka – potrzebę miłości i bezpieczeństwa. Dlatego prawo do wychowywania w rodzinie jest jednym z podstawowych praw każdego dziecka. Gwarantuje je Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, jak również konwencja o prawach dziecka. Zdarzają się sytuacje, w których należy podjąć radykalne kroki i oddzielić dzieci od rodziców ze względu na ich dobro, a często i bezpieczeństwo. Dlatego też konieczne jest rozwijanie systemu pieczy zastępczej, aby móc zapewnić czasową opiekę i wychowanie dzieciom w przypadku niemożności sprawowania opieki nad dzieckiem przez rodziców.

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej jest oparty na przepisach prawa. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej art. 180 pkt 1 nakłada na powiat obowiązek opracowania i realizacji 3-letnich programów rozwoju pieczy zastępczej. Poprzedni program obowiązywał na lata 2018 - 2020, w związku z tym konieczne jest opracowanie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach nowego Programu.

Niniejszy Program stanowi zbiór wszechstronnych działań Powiatu Słubickiego względem rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej na okres 3 najbliższych lat. W programie tym przedstawiona została diagnoza stanu pieczy zastępczej w Powiecie Słubickim w latach 2018 – 2020. Ponadto program zawiera część prognostyczną, w której określone zostały kierunki działań. Program zawiera również zagadnienia dotyczące ewaluacji i monitoringu, pozwalające ocenić efektywność jego realizacji.

1. Podstawy prawne programu

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na jednostki poszczególnych szczebli obowiązki oraz zadania. Podział kompetencji pomiędzy samorządami w zakresie organizacji pieczy zastępczej przedstawia poniższy schemat:

Rysunek 1. Podział kompetencji w zakresie organizacji pieczy zastępczej pomiędzy samorządami.

GMINA	POWIAT	SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
<ul style="list-style-type: none">• profilaktyka• praca z rodziną biologiczną	<ul style="list-style-type: none">• rodzinna piecza zastępcza (rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka)• instytucjonalna piecza zastępcza (placówki opiekuńczo - wychowawcze)• usamodzielnienia, pełnoletnich wychowanków	<ul style="list-style-type: none">• ośrodek adopcyjny• regionalna placówka opiekuńczo - terapeutyczna• interwencyjny ośrodek preadopcyjny

Źródło: opracowanie własne na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zadania zapisane w niniejszym programie są realizowane w oparciu o akty prawne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z póź. zm.)
- Konwencja Praw Dziecka (Dz. U. z 1991 r. nr 120, poz. 526 z póź. zm.)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2020 r. poz. 1876)
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2020 r. poz. 821)

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej wpisuje się w założenia projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Słubickiego na lata 2021 – 2027.

2. Charakterystyka pieczy zastępczej w powiecie słubickim

Pieczka zastępcza, jako forma opieki tymczasowej nad dzieckiem, jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców. Organizatorem pieczy zastępczej w Słubicach jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, które realizuje zadania powiatu. Działania te wynikają z ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Opieka nad dzieckiem może być zapewniona poprzez umieszczenie dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Poniżej przedstawiony są formy pieczy zastępczej zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej:

Rysunek 2. Formy rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

2.1 Diagnoza rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie słubickim w latach 2018 – 2020

Rodzina zastępcza to forma opieki nad małoletnim dzieckiem, którego rodzice biologiczni są pozbawieni władzy rodzicielskiej lub czasowo ograniczeni w sprawowaniu opieki nad swoim dzieckiem. Najlepszym rozwiązaniem dla bezpieczeństwa dziecka jest zapewnienie mu opieki w rodzinnej pieczy zastępczej, którą może być:

- 1) Rodzina zastępcza spokrewniona, którą tworzą małżonkowie lub osoby samotne będące wstępnyimi - babcia, dziadek lub najbliższe rodzeństwo dziecka;

2) Rodzina zastępcza niezawodowa, którą tworzą małżonkowie lub osoby niepozostające w związku małżeńskim, nie będące wstępniymi lub rodzeństwem dziecka – ciocia, wujek albo osoby niespokrewnione;

3) Rodzina zastępcza zawodowa w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna.

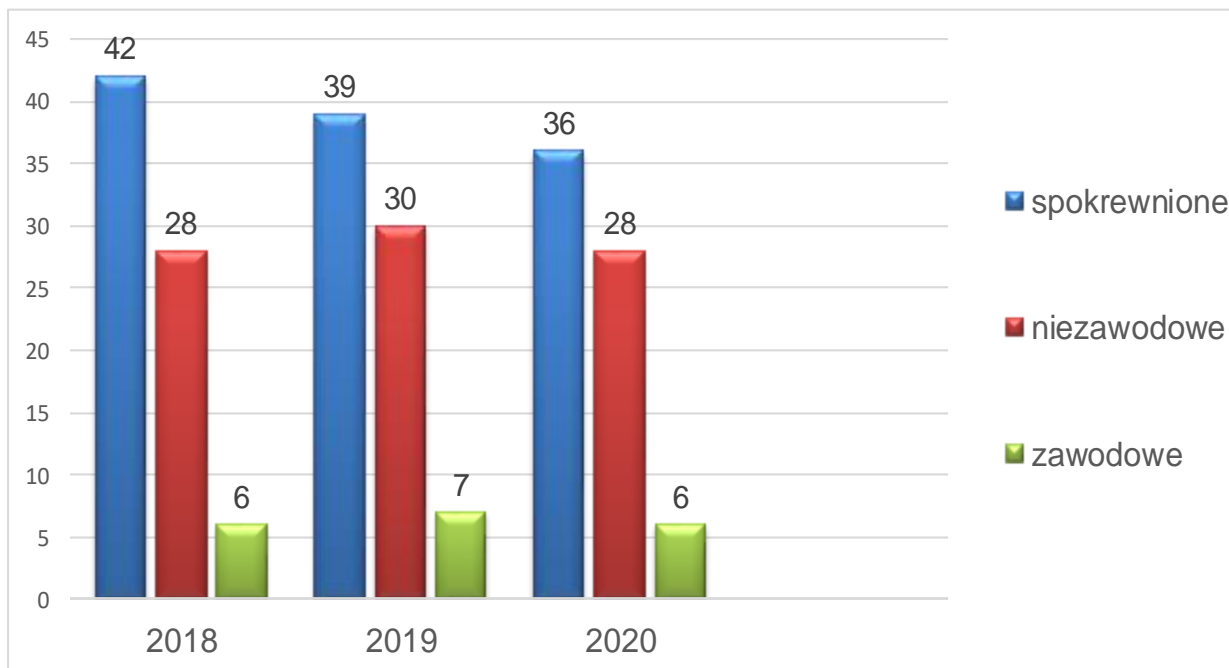
Rodzinę zastępczą zawodową tworzą małżonkowie lub osoby nie pozostające w związku małżeńskim, nie będące wstępniymi lub rodzeństwem dziecka. Rodzina zawodowa powstaje, gdy jeden z rodziców decyduje się zrezygnować z pracy, by poświęcić swój czas na wychowywanie dzieci. Rodzicielstwo zastępcze staje się wówczas zawodem, więc oprócz wsparcia z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach rodzina otrzymuje także wynagrodzenie.

Rodzinną pieczę zastępczą jest formą tymczasowej opieki nad dzieckiem. Małoletnie dziecko może pozostać w rodzinie zastępczej do osiągnięcia pełnoletniości, a w przypadku zmiany sytuacji prawnej dziecka przywrócenie władzy rodzicielskiej, może ustać potrzeba sprawowania dalszej pieczy zastępczej. Natomiast w sytuacji pozbawienia rodziców władzy rodzicielskiej dziecko pozostaje w rodzinie zastępczej bądź zgłaszane jest do adopcji. Art. 40 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, mówi o tym iż rodzina zastępcza ma na celu zapewnienie dziecku całodobowej opieki i wychowania, a w szczególności:

- traktować dziecko w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej;
- zapewniać dostęp do przysługujących świadczeń zdrowotnych;
- zapewnić kształcenie, wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych;
- zapewniać rozwój uzdolnień i zainteresowań dziecka;
- zaspakajać jego potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne oraz religijne;
- zapewnić ochronę przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka;
- umożliwić kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowił inaczej.

Poniższy wykres przedstawia liczbę rodzin zastępczych z podziałem na formy rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie słubickim w latach 2018-2020.

Wykres 1. Liczba rodzin zastępczych na terenie powiatu słuwickiego z podziałem na formy rodzinnej pieczy zastępczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach.

Jak wynika z przedstawionych danych co roku największy procent wszystkich rodzin funkcjonujących w powiecie słuwickim w latach 2018-2020 stanowiły spokrewnione rodziny zastępcze (około 50%). Natomiast niezawodowe rodziny zastępcze stanowiły około 40%.

W ostatni trzech latach liczba rodzin zawodowych w powiecie słuwickim nie uległa większym zmianom. Kształtowała się ona na najniższym poziomie ok. 10%. W 2020r. w połowie roku jedna z rodzin złożyła rezygnację z pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej o charakterze pogotowania rodzinnego. Dlatego też do końca 2020r. funkcjonowało 5 rodzin zawodowych.

Poniżej przedstawiono liczbę rodzin zastępczych z uwzględnieniem liczby umieszczonych w nich dzieci w latach 2018-2020.

Tabela 1. Liczba rodzin zastępczych oraz dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie powiatu słubickiego w latach 2018 – 2020

RODZINA ZASTĘPCZA						
LATA	Spokrewniona		Niezawodowa		Zawodowa, zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
2018	42	50	28	33	6	17
2019	39	48	30	31	7	31
2020	36	46	28	31	7	30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach.

W 2018 roku największą ilość rodzin zastępczych w powiecie słubickim stanowiły rodziny spokrewnione (42 rodziny), w których umieszczonych było 50 dzieci. W następnych latach sytuacja kształtowała się bardzo podobnie.

Z przedstawionych danych można również zauważyć, iż z roku na rok liczba rodzin zarówno spokrewnionych, jak również niezawodowych spada, natomiast liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych utrzymuje się na podobnym poziomie.

W powiecie słubickim w latach 2018 – 2020 nie powstała specjalistyczna rodzina zawodowa. Taka forma opieki nad dzieckiem powstaje, gdy jeden z rodziców decyduje się zrezygnować z pracy, by poświęcić swój czas na wychowywanie dzieci z niepełnosprawnościami fizycznymi i intelektualnymi lub podejmuje się opieki nad małoletnimi matkami z dziećmi. Niemniej jednak rodziny zawodowe funkcjonujące na terenie powiatu podejmują się opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym. Dzieci niepełnosprawne, które nie mają zapewnionej opieki w rodzinnych formach, a także dzieci z dużymi dysfunkcjami umieszczane są specjalistycznych placówkach takich jak np. Regionalna Placówka Opiekuńczo – Terapeutyczna. Dzieci z powiatu słubickiego umieszczane są w Regionalnej Placówce Opiekuńczo – Terapeutycznej w Dębnie.

Poniżej przedstawiono liczbę dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w powiecie słubickim.

Tabela 2. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w powiecie słubickim w latach 2018 – 2020

RODZINA ZASTĘPCZA						
LATA	Spokrewniona		Niezarodowa		Zawodowa, zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
2018	42	50	28	33	6	17
2019	39	48	30	31	7	31
2020	36	46	28	31	7	30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach.

Na podstawie przedstawionych danych można zaobserwować, iż liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w powiecie słubickim pomiędzy 2018 a 2019 rokiem znacznie wzrosła. Najwięcej dzieci w latach 2018-2020 umieszczanych było w zawodowych rodzinach zastępczych.

2.1.1 Pomoc finansowa dla rodzin zastępczych oraz wydatki związane z funkcjonowaniem rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie słubickim

Zgodnie z art.80 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodzinie zastępczej, na każde umieszczone dziecko przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania. Wysokość tego świadczenia nie może być niższa niż:

- 694 zł miesięcznie na dziecko umieszczone w spokrewnionej rodzinie zastępczej;
- 1052 zł miesięcznie na dziecko umieszczone w niezawodowej lub zawodowej rodzinie zastępczej, oraz w rodzinnym domu dziecka.

Dodatkowo rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności przysługuje dodatek nie niższy niż 211 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach wypłaca również środki finansowe z programów rządowych. Rodziny otrzymują:

- dodatek wychowawczy 500+, który przysługuje rodzinie zastępczej na każde umieszczone dziecko do ukończenia 18 roku życia;
- program „Dobry start” 300 zł przysługuje raz w roku na dziecko uczące się w szkole do ukończenia 20 roku życia, natomiast na dzieci niepełnosprawne ww. świadczenie przysługuje od ukończenia 24 roku życia.

Tabela 3. Środki wypłacane z budżetu państwa dla rodzin zastępczych w latach 2018 – 2020.

Rodzaj dotacji	2018	2019	2020
Dodatek wychowawczy „500+”	448.020,24	445.008,00	400.340,00
Program „Dobry Start”	21.697,48	21.080,00	17.980,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach.

Zawodowe rodziny zastępcze otrzymują wynagrodzenie, zgodnie z art. 85 wysokość wynagrodzenia nie może być niższa niż 2000zł miesięcznie. Rodzinom zastępczym zawodowym pełniącym funkcję pogotowia rodzinnego wypłacane jest wynagrodzenie, które nie może być niższe niż kwota 2600 zł miesięcznie.

Opisane wyżej świadczenia są obligatoryjne. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodzinie zastępczej starosta może przyznać fakultatywne świadczenia finansowe do których należą:

- 1) Dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania;
- 2) Świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka (jednorazowa);
- 3) Świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki;
- 4) Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego (rodziny zastępcze niezawodowe i zawodowe);
- 5) Świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego (rodziny zastępcze zawodowe);

Wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4 Wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej w latach 2018 – 2020 w powiecie słubickim

FORMA POMOCY	Ilość osób	KWOTA	Ilość osób	KWOTA	Ilość osób	KWOTA
	2018		2019		2020	
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej	100	937.270,00	110	970.382,00	115	841.833,00
Dodatek do świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania	9	22.293,00	10	24.687,00	12	23.755,00
Świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	4	4.610,00	12	14.470,00	10	14.000,00
Dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania	14	4.800,00	10	3.350,00	7	3.700,00
Świadczenie przyznawane w związku z wystąpieniem zdarzenia losowego lub innego zdarzenia mającego wpływ na jakość sprawowanej opieki	1	1.500,00	2	1.200,00	4	8.500,00
Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym zamieszkuje rodzina zastępcza zawodowa	2	11.634,00	5	20.373,00	5	23.002,00
Świadczenie związane z niezbędnym remontem lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym zamieszkuje rodzina zastępcza zawodowa	3	6.00,00	1	2.000,00	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach.

Zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej uregulowane są na podstawie art. 191 wspomnianej ustawy. W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10 % w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy;
- 30 % w drugim roku pobytu dziecka w pieczy;
- 50 % w trzecim i następnym latach pobytu dziecka w pieczy.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach sporządza noty księgowe dla gmin z terenu powiatu słubickiego oraz prowadzi rozliczenia w zakresie ponoszenia odpłatności za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

Tabela 5. Wysokość wydatków na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej poszczególnych gmin w latach 2018 – 2020

Lp.	Gmina	Liczba dzieci	Kwota
Rok 2018			
1	Słubice	19	97.636,00
2	Rzepin	9	26.546,00
3	Ośno Lubuskie	2	9.136,00
4	Cybinka	10	70.709,00
5	Górzycza	2	8.158,00
Razem		41	212.185,00
Rok 2019			
1	Słubice	23	104.985,00
2	Rzepin	8	29.325,00
3	Ośno Lubuskie	12	26.400,00
4	Cybinka	12	89.263,00
5	Górzycza	5	9.057,00
Razem		60	259.030,00
Rok 2020			
1	Słubice	26	104.373,00
2	Rzepin	8	34.560,00
3	Ośno Lubuskie	11	26.525,00
4	Cybinka	11	58.052,00
5	Górzycza	5	13.925,00
Razem		61	237.435,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach.

Osoby, które po osiągnięciu pełnoletności opuściły rodzinę zastępczą lub placówkę opiekuńczą – wychowawczą określane są jako osoby usamodzielniane. Pomoc dla takiej młodzieży przyznawana jest w formie świadczenia finansowego na: kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, czy zagospodarowanie. Młodzież może również otrzymać pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz zatrudnienia.

Tabela 6. Pomoc przyznana osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze w latach 2018 – 2020

Udzielona pomoc na:	Osoby usamodzielniane opuszczające rodziny zastępcze	
	Liczba osób	Kwota przyznanych świadczeń dla osób usamodzielnianych
2018		
Kontynuowanie nauki	17	78.100,00
Usamodzielnienie	15	80.761,00
Zagospodarowanie	9	14.193,00
Razem	41	173.054,00
2019		
Kontynuowanie nauki	9	55.340,00
Usamodzielnienie	7	38.166,00
Zagospodarowanie	3	4.731,00
Razem	19	98.237,00
2020		
Kontynuowanie nauki	12	56.065,00
Usamodzielnienie	17	62.953,00
Zagospodarowanie	8	14.193,00
Razem	32	133.211,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach.

2.2 Diagnoza instytucjonalnej pieczy zastępczej w powiecie słubickim w latach 2018 – 2020

W sytuacji, gdy nie ma możliwości umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, dziecko pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej jest kierowane do placówki opiekuńczo - wychowawczej. Zgodnie z art. 93 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, instytucjonalna piecza zastępcza sprawowana jest w formie:

1. Placówki opiekuńczo – wychowawczej;
2. Regionalnej placówki opiekuńczo – terapeutycznej;
3. Interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Na terenie powiatu słubickiego działa jedna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Nasza Chata” w Cybince. Jest to placówka typu socjalizacyjnego, która funkcjonuje od 2009 roku. Zgodnie z art. 93 pkt 4 placówka zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie, a także zaspakaja jego podstawowe potrzeby emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne.

Tabela 7. Liczba dzieci umieszczonych w Placówce „Nasza Chata” w latach 2018 – 2020 z podziałem na powiaty, z których pochodzą dzieci

Lp.	Powiat	2018	2019	2020
1.	Słubicki	19	23	23
2.	Nowosolski	2	-	-
3.	Zielonogórski	3	2	1
Liczba dzieci ogółem		24	25	24

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach.

Jak przedstawia powyższa tabela liczba dzieci przebywających w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „Nasza Chata” w Cybince w roku 2018 wyniosła 24, w tym 19 podopiecznych było z powiatu słubickiego, 2 z powiatu nowosolskiego, a 3 z powiatu zielonogórskiego. Przez kolejne lata liczba kształtowała się na bardzo podobnym poziomie.

Zgodnie z art. 95 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego są umieszczane dzieci powyżej 10 roku życia, pkt 2 ww. ustawy zezwala na umieszczenie dziecka poniżej 10 roku życia w przypadku gdy w danej placówce umieszczona jest matka lub ojciec tego dziecka oraz w innych wyjątkowych przypadkach, szczególnie gdy przemawia za tym stan zdrowia lub dotyczy to rodzeństwa.

Tabela 8 ukazuje wiek dzieci umieszczonych w placówce „Nasza Chata” w latach 2018-2020. Można zauważyć, że w tych latach w placówce umieszczone były dzieci przede wszystkim w wieku 7-13 lat oraz 14-17 lat.

Tabela 8. Liczba dzieci umieszczonych w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „Nasza Chata” w Cybince z podziałem na wiek.

Kategoria wiekowa	Liczba dzieci umieszczonych w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „Nasza Chata” w Cybince		
	2018	2019	2020
Poniżej 1 roku	-	-	-
Od 1 roku do 3 lat	-	-	-
4 – 6 lat	-	1	1
7 – 13 lat	1	1	2
14 – 17 lat	1	2	2
18 – 24 lat	-	-	-
Łącznie	2	4	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej „Nasza Chata” w Cybince.

Od stycznia 2021 roku, placówki opiekuńczo – wychowawcze muszą dostosować się do nowych standardów, które wskazują na liczbę dzieci umieszczonych w placówce. Dotychczas placówki, które rozpoczęły działalność przed 2012 r. mogły mieć maksymalnie 30 miejsc. Na mocy art. 230 ustawy placówki te otrzymały dodatkowy czas na dostosowanie się do wymogu wynikającego ze wspomnianego przepisu. Termin ten minął 1 stycznia 2021 r. Od tego czasu mogą działać tylko te placówki, w których jest nie więcej niż 14 podopiecznych. Dzięki temu placówka ma zapewniać przebywającym w nim podopiecznym warunki pobytu jak najbardziej zbliżone do domowych.

Zgodnie z uchwałą nr 79/19 z dnia 21 maja 2019r. Zarządu Powiatu Słubickiego rozpoczęły się działania zmierzające do przeniesienia Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej „Nasza Chata” w Cybince do Słubic. Nowa siedziba placówki znajdować się będzie na terenie Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Słubicach przy ul. Niepodległości 23.

Budynek, w którym dotychczas znajdował się internat Zespołu Szkół Ekonomiczno-Rolniczych w Słubicach wymagał remontu. Modernizacja budynku została zrealizowana dzięki wsparciu finansowemu z samorządu województwa lubuskiego oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej (środki PFRON-u). Budynek byłego internatu został dostosowany do potrzeb placówki. Przeniesienie „Naszej Chaty” do Słubic jest z korzyścią dla podopiecznych. Dzieci będą miały szerszy i łatwiejszy dostęp do edukacji, kultury, zajęć sportowo – rekreacyjnych oraz usług zdrowotnych.

W sytuacji, gdy na terenie powiatu słubickiego nie ma miejsce na umieszczenie dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej, są one kierowane do placówek na terenie innych powiatów. W takim przypadku powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka ponosi wydatki na jego utrzymanie, a także zobowiązany jest do przekazywania środków finansowych na podstawie podpisanego porozumienia. Tabela 9 przedstawia powiaty w których umieszczone są dzieci w placówkach, pochodzące z powiatu słubickiego.

Tabela 9. Liczba dzieci pochodzących z naszego powiatu, umieszczonych w placówkach na terenie innego powiatu. Powiat słubicki lata 2018 – 2019

Powiat, w którym umieszczono dziecko w instytucjonalnej pieczy zastępczej	Liczba dzieci z Powiatu Słubickiego umieszczone na terenie innego powiatu		
	2018	2019	2020
Myśliborski	2	2	-
Wolsztyński	1	1	1
Zielonogórski	1	-	-
Sępoleński (Więcbork)	1	1	1
Krośnieński	1	-	-
Opatowski	1	1	-
Gorzowski	2	2	7
Nowosądecki	2	2	2
Wągrowiecki	-	-	1
Kazimierzy Wielkiej	-	-	2
Łączna liczba	11	9	14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach.

Jak wynika z przedstawionych danych liczba dzieci pochodzących z powiatu słubickiego, które były umieszczone na terenie innych powiatów w 2018 roku wyniosła 11. Natomiast już w 2020r. liczba ta wzrosła do 14 dzieci.

2.2.1 Pomoc finansowa dla dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej powiatu słubickiego.

Dzieci umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie powiatu słubickiego otrzymują różnego rodzaju świadczenia. Z budżetu państwa jest to dodatek wychowawczy 500+ oraz świadczenie „Dobry Start”. Wysokość poszczególnych świadczeń w latach 2018-2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Środki wypłacane z budżetu państwa dla dzieci z Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej „Nasza Chata” w latach 2018 – 2020.

Rodzaj dotacji	2018	2019	2020
Dodatek wychowawczy „500+”	0	42.027,81	62.408,06
Program „Dobry Start”	5.891,48	5.890,00	4.023,90

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach.

Osoby pełnoletnie, które opuszczają placówkę opiekuńczo – wychowawczą, mogą tak samo jak dzieci opuszczające rodzinną pieczę zastępczą ubiegać się o pomoc finansową na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie oraz zagospodarowanie.

Tabela 11. Pomoc przyznana osobom usamodzielnianym opuszczającym placówkę opiekuńczo – wychowawczą „Nasza Chata” w Cybince w latach 2018 – 2020

Pomoc na:	Osoby usamodzielniane opuszczające placówkę opiekuńczo - wychowawczą	
	Liczba osób	Kwota przyznanych świadczeń dla osób usamodzielnianych
2018		
Kontynuowanie nauki	2	8.250,00
Usamodzielnienie	2	10.600,00
Zagospodarowanie	1	1.500,00
Razem	5	20.350,00
2019		
Kontynuowanie nauki	3	13.608,06
Usamodzielnienie	4	16.378,00
Zagospodarowanie	1	1.577,00
Razem	8	31.563,06
2020		
Kontynuowanie nauki	8	27.109,69
Usamodzielnienie	5	20.317,00
Zagospodarowanie	2	3.154,00
Razem	15	50.580,69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach.

3. Cele oraz zadania wynikające z Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Słubickim.

<u>Cel główny:</u> ROZBUDOWANIE I WSPIERANIE ISTNIEJĄCEGO SYSTEMU RODZINNEJ I INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ ORAZ ORGANIZOWANIE WSPARCIA OSOBOM USAMODZIELNIANYM OPUSZCZAJĄCYM PIECZĘ ZASTĘPCZĄ	
Cel szczegółowy nr 1: WSPÓŁPRACA Z INNYMI INSTYTUCJAMI DZIAŁAJĄCYMI NA RZECZ DZIECKA I RODZINY	
Zadania:	<p>1. Współpraca między jednostkami, które realizują zadania polityki społecznej:</p> <ul style="list-style-type: none">- wdrażanie i realizacja projektów w ramach środków pozyskanych z Unii Europejskiej;- szkolenia dla rodzin zastępczych, jak i pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach;- wsparcie rodzin w wychowaniu i edukacji dzieci poprzez regularny kontakt ze szkołą dziecka;- pomoc i wspólne działania z rodziną zastępczą oraz Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Słubicach w przypadku dziecka mającego trudności i braki edukacyjne;- wsparcie i praca asystenta rodziny oraz pracownika PCPR z rodziną biologicznych poprzez działania zmierzające do poprawy ich sytuacji, a co za tym idzie powrotem dziecka do rodziny naturalnej;- współpraca koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej z rodziną zastępczą oraz asystentem rodziny dążąca do umożliwienia spotkań dziecka z rodzicami biologicznym (w tym na terenie PCPR), urlopowanie dziecka do rodziców biologicznych w celu reintegracji rodziny biologicznej.

Cel szczegółowy nr 2:

WIELOKIERUNKOWE WSPARCIE RODZIN ZASTĘPCZYCH Z POWIATU SŁUBICKIEGO

Zadania:

1. Wzmacnianie rodzin zastępczych w wypełnianiu obowiązków związanych z zapewnieniem opieki i wychowania wobec umieszczonych dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej:
 - prowadzenie poradnictwa specjalistycznego dla rodzin zastępczych oraz wychowanków pieczy zastępczej;
 - pomoc w rozwiązywaniu sytuacji konfliktowych;
 - dostarczanie wiedzy i umiejętności w zakresie opieki i wychowania poprzez wsparcie ze strony koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej;
 - organizowanie superwizji dla osób prowadzących pieczę zastępczą.
2. Rozwój świadomości oraz kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodzin zastępczych, a także podnoszenie kwalifikacji oraz wiedzy wśród rodzin dotyczących opieki i wsparcia małoletnich:
 - organizowanie szkoleń podwyższających umiejętności i kompetencje osób prowadzących pieczę zastępczą
 - wdrażanie nowych innowacyjnych form opiekuńczo wychowawczych wobec dzieci
 - organizowanie grup wsparcia dla dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych
3. Realizacja świadczeń finansowych zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dla rodzin spokrewnionych, niezawodowych, zawodowych oraz pomocowych:
 - wypłacanie co miesięcznych świadczeń finansowych, a także wsparcie finansowe wynikające z indywidualnych potrzeb rodzin zastępczych.
4. Zapewnienie opieki nad dziećmi w momencie skorzystania z prawa do czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą
 - umieszczenie dzieci przebywających w pieczy zastępczej w rodzinach pomocowych.
5. Realizacja zadań wynikających z przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

	<ul style="list-style-type: none"> - dochodzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka przebywającego w pieczy zastępczej; - gromadzenie dokumentacji dotyczącej rodziny zastępczej; - zgłaszanie dzieci z uregulowaną sytuacją prawną do ośrodka adopcyjnego; - sporządzenie oceny sytuacji dziecka oraz informowanie Sądu o całokształcie sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy; - tworzenie i systematyczna modyfikacja planów pomocy dziecku; - regularny wgląd w sytuacje rodziny zastępczej.
<p>Cel szczegółowy nr 3:</p> <p>UPOWSZECHNIANIE RODZINNYCH FORM PIECZY ZASTĘPCZEJ</p>	
<p>Zadania :</p>	<p>1. Pozyskanie kandydatów na rodziny zastępcze:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizacja dni otwartych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach; - kontynuacja rozpowszechniania i promowania rodzicielstwa zastępczego poprzez umieszczanie informacji na portalach społecznościowych, w mediach (gazeta, radio telewizja) oraz na stronach internetowych Starostwa Powiatowego i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach; - rozpowszechnianie materiałów informacyjnych na temat rodzicielstwa zastępczego ulotki, plakaty. <p>2. Promowanie rodzicielstwa zastępczego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizowanie obchodów Dnia Rodzicielstwa Zastępczego; - organizowanie spotkań integrujących środowisko rodzin zastępczych np. Mikołajki.
<p>Cel szczegółowy nr 4:</p> <p>ZAPEWNIENIE WSPARCIA DLA USAMODZIELNIANYCH WYCHOWANKÓW RODZINNEJ ORAZ INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ</p>	
<p>Zadania:</p>	<p>1. Wsparcie usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w zakresie pomocy w uzyskaniu lokalu mieszkalnego z zasobów gminy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - współpraca z urzędem gminy; - pomoc w wypełnieniu wniosku o przydział mieszkania z zasobów gminy oraz poparcie wniosku osoby usamodzielnianej.

	<p>2. Poprawa sytuacji bytowej osób usamodzielnianych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zabezpieczenie potrzeb finansowych poprzez wypłacenie świadczeń na kontynuację nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie. <p>3. Wszechstronne wsparcie wychowanków:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie skorzystania ze specjalistycznego poradnictwa; - udział pełnoletnich wychowanków w projektach i programach; - spotkania edukacyjne dla wychowanków kończących proces usamodzielnienia; - udostępnienie informacji dla osób pełnoletnich dotyczących procesu usamodzielnienia; - modyfikacja indywidualnych planów usamodzielnienia w razie potrzeb i zmiany sytuacji życiowej. <p>4. Współpraca z innymi jednostkami powiatowymi</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomoc wychowankom w podjęciu zatrudnienia, współpraca wychowanka z pracownikiem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach oraz Powiatowym Urzędem Pracy w Słubicach; - pomoc w uzyskaniu zasiłków np. celowy, dodatek mieszkaniowy, praca socjalna PCPR i OPS wraz z pełnoletnim wychowankiem.
<p>Cel szczegółowy nr 5:</p> <p style="text-align: center;">WSPIERANIE ISTNIEJĄCEGO SYSTEMU INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ</p>	
<p>Zadania:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przeniesienie Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej „Nasza Chata” z Cybinki do nowego, wyremontowanego budynku znajdującego się w Słubicach. 2. Podnoszenie kwalifikacji kadry placówki opiekuńczo – wychowawczej: <ul style="list-style-type: none"> - udział pracowników Placówki w szkoleniach, kursach, konferencjach; - organizowanie superwizji dla pracowników Placówki; - wdrażanie „dobrych praktyk”, sprawdzonych rozwiązań w obszarze pomocy dziecku i jego rodzinie.

	<p>3. Współpraca z instytucjami na terenie kraju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie miejsca dzieciom z niepełnosprawnością w odpowiedniej formie pieczy zastępczej np. w regionalnych placówkach opiekuńczo – terapeutycznych; <p>4. Współpraca pracowników Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej ze środowiskiem lokalnym i instytucjami na rzecz pomocy dziecku i rodzinie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizacja działań zmierzających do zmiany sytuacji życiowej rodziny biologicznej, urlopowania dzieci do rodziny biologicznej oraz powrót do rodziny biologicznej. <p>5. Realizacja zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> - wydatkowanie dodatku wychowawczego 500 + zgodnie z komunikatem z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej; - poszerzanie kompetencji wychowanków zgodnie z ich zainteresowaniami. <p>6. Zapobieganie rozprzestrzeniania się wirusa SARS CoV-2 wśród pracowników i dzieci Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej „Nasza Chata”:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostosowanie się do rekomendowanych przez Główny Inspektorat Sanitarny zasad zapobiegania zarażeniom COVID-19.
--	---

4. Limit rodzin zastępczych na lata 2021-2023

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadza obowiązek planowania i limitowania rodzin zastępczych funkcjonujących w powiecie. Aktualnie w powiecie ślubickim funkcją 4 zawodowe rodziny zastępcze - w tym 1 pełniący funkcję pogotowia rodzinnego. Posiadane przez powiat ślubicki zasoby w dziedzinie pieczy zastępczej są niewystarczające w stosunku do rzeczywistych potrzeb. W związku z tym w latach 2021– 2023 konieczne jest sukcesywne zwiększanie ilości rodzin zastępczych zawodowych. Program zakłada pozyskiwanie oraz szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych. Ustala się następujący limit rodzin zastępczych zawodowych w latach 2021 – 2023.

Tabela 12. Limit rodzin zastępczych dla powiatu słubickiego na lata 2021-2023

Rok	Limit rodzin zastępczych
2021	2
2022	2
2023	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach.

5. Realizatorzy programu

Jednostką koordynującą realizację Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach, które przy jego realizacji będzie współpracowało z następującymi podmiotami:

- rodzinami zastępczymi;
- rodzinami pomocowymi;
- Starostwem Powiatowym w Słubicach;
- Placówką Opiekuńczo – Wychowawczą „Nasza Chata” w Cybince;
- Ośrodkami Pomocy Społecznej funkcjonujące na terenie powiatu słubickiego;
- Urzędami Gminy;
- Zakładami Administracji Mieniem Komunalnym;
- Ośrodkiem Adopcyjnym;
- Sądami Rodzinnymi;
- Placówkami oświatowymi;
- Placówkami ochrony zdrowia;
- Organizacjami pozarządowe.

6. Beneficjenci programu

Odbiorcami Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021 - 2023 są:

- dzieci przebywające w pieczy zastępczej;
- rodziny zastępcze;
- rodzice naturalni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- pełnoletni wychowankowie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej;
- kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej;
- rodziny pomocowe sprawujące czasową opiekę nad dzieckiem z pieczy.

7. Źródła finansowania programu

Źródłem finansowania zadań Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy zastępczej na lata 2021-2023 będą środki finansowe pochodzące z:

- 1) budżetu Powiatu Słubickiego;
- 2) budżetu Państwa;
- 3) budżetu samorządów gminnych (art. 191 ust 8);
- 4) budżetów powiatowych (art. 191 ust 4);
- 5) odpłatności rodziców biologicznych;
- 6) środków z Unii Europejskiej.

8. Monitorowanie i ewaluacja programu

Za realizację 3 letniego programu odpowiedzialne jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach. Monitorowaniu „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Słubickiego na lata 2021-2023” będą podlegały wszystkie zadania zawarte w niniejszym Programie.

Ewaluacja programu przedstawiona zostanie w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach.

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał zmianom w zależności od pojawiających się potrzeb.

9. Zakończenie

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Słubickim na lata 2021-2023 wyznacza kierunki działań, które zmierzają do wzmocnienia systemu pieczy zastępczej. Realizacja programu jest działaniem długookresowym, wymagającym zaangażowania i dużej odpowiedzialności ze strony wielu instytucji. Ponadto efektywność programu zależy będzie od zaangażowania rodziny zastępczych oraz instytucji pracujących na rzecz dziecka.

Spis tabel

Tabela 1. Liczba rodzin zastępczych oraz dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie powiatu słubickiego w latach 2018 – 2020	8
Tabela 2. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w powiecie słubickim w latach 2018 – 2020	9
Tabela 3. Środki wypłacane z budżetu państwa dla rodzin zastępczych w latach 2018 – 2020.....	10
Tabela 4 Wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej w latach 2018 – 2020 w powiecie słubickim	10
Tabela 5. Wysokość wydatków na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej poszczególnych gmin w latach 2018 – 2020	11
Tabela 6. Pomoc przyznana osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze w latach 2018 – 2020	12
Tabela 7. Liczba dzieci umieszczonych w Placówce „Nasza Chata” w latach 2018 – 2020 z podziałem na powiaty, z których pochodzą dzieci.....	13
Tabela 8. Liczba dzieci umieszczonych w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „Nasza Chata” w Cybince z podziałem na wiek.....	13
Tabela 9. Liczba dzieci pochodzących z naszego powiatu, umieszczonych w placówkach na terenie innego powiatu. Powiat słubicki lata 2018 – 2019	15
Tabela 10. Środki wypłacane z budżetu państwa dla dzieci z Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej „Nasza Chata” w latach 2018 – 2020.	15
Tabela 11. Pomoc przyznana osobom usamodzielnianym opuszczającym placówkę opiekuńczo – wychowawczą „Nasza Chata” w Cybince w latach 2018 – 2020	16
Tabela 12. Limit rodzin zastępczych dla powiatu słubickiego na lata 2021-2023.....	22

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba rodzin zastępczych na terenie powiatu słubickiego z podziałem na formy rodzinnej pieczy zastępczej	7
--	---

Spis rysunków

Rysunek 1. Podział kompetencji w zakresie organizacji pieczy zastępczej pomiędzy samorządami.	4
Rysunek 2. Formy rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej.....	5